

Předpláči se

Pro Prahu: celoročně 5
zl., půlletně 2 zl. 50 kr.,
čtvrtletně 1 zl. 25 kr.
Pro venkov: celoročně
5 zl. 60 kr., půlletně 2 zl.
80 kr. čtvrtletně zl. 1.40
Jednotlivá čísla prodá-
vají se po 12 kr.
jednotlivé přílohy hud.
po 50 kr.,
Za inseráty se platí mimo
kolek pouze 2 kr. za řá-
dek drobného písma.

DALIBOR.

Časopis

Jen frankované listy
přijímají se.
Rukopisy redakci zaslané
nevracejí se.

Předplatné přijímá admi-
nistrace v č. 147-I.
(Karlova ulice.)

Dopisy týkající se redakce
buďtež zasílány franko
p. dru Ludevítovi Pro-
cházkovi do č. 9
v Ječné ulici.

věnovaný zájním světské i církevní hudby a zpěvákých spolků českoslov., zároveň pak
organ „Maticе hudební“

s četnými přílohami hudebními.

Redaktor:

Dr. Ludevít Procházka.

Vychází každou sobotu.

Majitel:

Emanuel Starý.

Památné dni hudební.

28. února 1817 † Pietro Carlo Guglielmi, op. skl. — v Massa Carara.
" " 1868 I. prov. Moniuszkovy op. „Halka“ na č. div. — v Praze.
" " 1872 I. provoz. Dargom žského opery „Kamenný host“ — v Petro-
hradě.
1. března 1794 I. provoz. J. Stefaniho národní opery polské „Krakowiaki
i górali“ — ve Varšavě.
" " 1806 nar. Jos. Slavík, preslulý housl. — v Jinci.
" " 1832 nar. Bedř. Grützmacher, výb. čel. — v Desavě.
" " 1859 † Jos. Theod. Krov, skl. písně husitské — v Draguignonu
(u Nizzy).
2. " 1824 nar. Bedřich Smetana, skl., — v Litomyšli.
3. " 1833 nar. Fr. Bendl, skl. a pianista v Praze.
" " 1838 první koncert Al. Dreyschoka — v Praze.
4. " 1795 † Jiří Benda, slov. skladatel — v Kostřici.
" " 1829 nar. K. Oberthür, výb. harf. — v Mnichově.
" " 1831 † Jiří Mich. Telemann, skl. a varhanik — v Rize.
" " 1816 nar. Jenny Lutzerova, zpěvačka — v Praze.
5. " 1584 nar. Václ. Brodský, také „Arcadius“ zvaný, učence hudební
v Českém Brodě.
" " 1609 I. Mikul. Gomolka, polský sklad. — v Chorawli
" " 1751 nar. F. Kuchar, čes. y sklad. — v Choteči.
" " 1833 nar. Alfred Jael, skl. a pianista, — v Terstu.
" " 1838 I. pr. zpěv. „Gu do a Ginevra“, Halévyho — v Paříži.
" " 1840 nar. J. V. Kalivoda, skl. a housl., — v Praze.
6. " 1785 nar. Kar. Kurpiński, polský sklad. op. — ve Wloszakowici.
" " 1860 I. pr. orator. „Poslední soud“ B. Šneidra — v Lipsku.

Několik praktických pokynutí o tvo- ření „krásného tonu“, o vokalisaci a o vyvinutí hlasu.

(Pokračování.)

Jen zcela krátce chci se ještě zmíniti o choul-
stivých souhláskách „l“ „r“ a „n“. Znám, že prv-
nější dvě z nich mnoha lidem činí nemalých obtíží,
takže je stále neobratně jako malé děti vyslovují.
Příčina toho bývá obyčejně ta, že při vyslovování
jich špičku jazyku nedostatečně pozvedají, a jen
málo kdy stává se opak toho, že by ji příliš k pozadí
patra pozvedali. Obě souhlásky tyto — nechť již
jen krátce je vyslovujem neb co „zvučící“ hlásky
intonujem — vyžadují špičku jazyku značně k po-
předí patra pozdviženou; jen že tato při „l“ až při
samých zubech (tedy na „dásen“) pevně přiti-
ště na býti musí, kdežto při „r“ smí býti k „tvrdému
patru“ (tedy o něco výše) jen tak přiblížena, aby

proudem vzduchovým valně a hbitě otrásati se mohla.
Častými příklady podporovaným a oživeným pouče-
ním podařilo se mně již kolikráte aspoň tolik docí-
liti, že lidé, kteří jmenované souhlásky vskutku bíd-
ně vyslovovali, znenáhla správnému vyslovování jich
aspoň ve zpěvu přivykali. Nejlépe zde prospěje
častější opakování slabiky „el“ (s polotemným „ně-
mým e“) v nepřetržitém proudu na některém snadno
přístupném tonu, a trvalejší intonování zváčného „r“.

Při kterých pak samohláskách zase dobře
utvořených hlásek těchto též někdy lze užiti co
výpomocných, bylo dříve již pověděno. Chtít však
i zvučícího „n“ užívati snad co hlásky výpomocné,
bylo by zajisté vždy počínáním povážlivým, a mů-
žeme být vskutku rádi, pakli nám jen nepřekáží;
neboť ani takoví „zpěváci“ nejsou právě velkou
vzácností, kterým líbezna nosovka ta stala se už
nerozlučnou průvodkyní skoro všech samohlásek.

* * *
Vyvinutí hlasu — jak to věc přirozená, a
kolik přec už obětí žádaly ty hříchy spáchané proti
rozumu a přírodě! Kolik tu zmařeno nadějných ta-
lentů, kolik tu zmařeno životů nevědomostí, ne-
schopností a nesvědomitostí všelijakých „mistrů!“
A podnes pášou se beztretně ty vraždy — a obe-
censtvo jim chce, ono je penězi svými podporuje. „Efekt“,
co možná brzký hlučný efekt a nejhnusnější vřed-
kářství: to jest ten Moloch, jemuž se na sta mla-
dých životů obětuje. A proč právě zde je takové
nebezpečí, kdežto i při nejodvážnějším tělocviku
sotva kdy si někdo nohu nebo ruku zláme? Je to
zde jako v mnohém odboru „vychování“; tím jest
řečeno všecko. —

„Dobře vyvinutým“ nazýváme hlas takový,
který nejen v celém objemu svém všude stejně po-
žadavkům „krásného tonu“ odpovídá, než i takový
jednotlivý čili „vyrovnaný“ celek tvoří, že přechod
z jednotlivých přírodou vytknutých oddílů jeho (tak
zvaných „rejstříků“) do jiných nikdy jakousi nápadnou

změnou povahy tonu (zvláště co do barvitosti zvuku a určitosti vokalisace) se nenaznačuje. Takový hlas jest pak též ve všech polohách svých stejně spůsobilým k provádění všech možných odstínů a technických umělůstek, a na nejvyšším stupni svého vyvinutí provádí je téměř všude se stejnou určitostí a lehkostí. Tak šťastných smrtelníků, které by již příroda sama podobně „vyvinutým“ neb jen „vyrovnaným“ hlasem byla obdařila, jest ovšem velmi, velmi po řídku; avšak nejsou-li jen zevnější okolnosti upřímné snaze právě nepříznivy, může horlivou, vytrvalou pílí při rozumném a přirozeném postupu (kterýž ovšem „svědomitě uměleckým“ návodem nejlépe jest zabezpečen) krásného cíle toho dosáhnouti každy. Ovšem že pak nebude ještě proto každý hlas stejně objemným a silným, ba ani stejně plným, lahodným a pohyblivým; nýbrž každý vyvine se pouze v mezích své individuální zvláštnosti.

Největší překážkou šťastného vyvinutí hlasu bývá nejčastěji nedočkavost. Jedině solidní cesta zvolného, přirozeně postupného vývoje vede zde k cíli; a poněvadž je jediná, proto je i nejkratší.

Jest to úkazem dosti podivným, že pravda ta skoro jen ve zpěvu zůstala většímu obecenstvu dosud cizí, kdežto v jiných odborech hudební virtuosity dávno již takřka v krev jeho vešla; a přec je hlas lidský ze všech „hudebních nástrojů“ nástrojem nejvděčnějším, který při práci poměrně nejkratší a nejméně namáhavé píše vyžadující nejlépe se „vyplácí“. Avšak právě tato poměrná krátkost a snadnost cvičení činí pohodlné a povrchní „větší obecenstvo“ ještě pohodlnějším a povrchnějším: a tak se většina cvičebních pokusů rozbíhá v nejstrašnější dilettantismus, jež totéž obecenstvo v hudbě instrumentální mnohem lépe už rozeznává od pravých uměleckých výkonů. Ovšem nás výteční pěvci nenavštěvují tak často jako „virtuosové“, a u nás náleží dokonalé ovládnutí hlasu ještě příliš k vzácným vyminkám; není tedy věcí tak snadnou, poznati hned, co jest vskutku krásné a dobré.

Doufám, že mně laskaví čtenáři „Dalibora“ kratičkou odchylku tuto (ostatně jen na pohled „nepraktickou“) tím spíše prominou, čím praktičtějším opět bude pokračování.

(Pokračování)

Čtyři slovní mistři skladby klavírní.

I.

Muzio Clementi.

Obsahem těchto rádkův budiž úvaha o muži, jehož sice k předním velduchům v skladbě hudební nečítáme, jenž ale bez odporu k těmto důstojně se řadí. Jest to Muzio Clementi. Jeho 69 sonat klavírních provanuty jsou duchem klasickým, přirozeným formou rovněž tak klasickou. Spatřiti v nich lze jasně věrný obraz doby oné, a ač nám ani tak neimponují, jako

sonáty Beethovenovy, ani tak ducha neosvěžují a nerozehřívají, jako Haydenovy a Mozartovy plody téhož směru, tož co do uhlazenosti a duchaplnosti sonátám všech těchto tří arcimistrů směle po bok se mohou postavit.

Tím že Clementiho počítáme k prvním mistrům v oboru sonaty, nechceme ovšem říci, že psal sonáty nejlepší, psal ale sonáty v pravém toho slova smyslu, ješto veškeré jeho snažení a povolání umělecké v nich se soustředilo, a poněvadž sám všecky hlavní periody vývinu moderní sonáty prožil a nemálo k vytríbení formy té přičinil. A právem, kdykoliv mluvíme o Beethovenovi, Mozartovi a Haydenovi co o nej přednějších skladatelích sonát, tane nám spolu na mysli jméno Clementiho; onino tři mistři byli ale v skladbě své, abych tak řekl příliš všeobecnými, než aby dovednost jich mohla státi se význačným znakem jich snažení uměleckého. Jenom Clementi pohyboval se pouze v oboru sonáty, jen dle ní lze posouditi jak genialnost tak i slabé stránky jeho. Pravým mistrem byl v ryzé sonátě pro dvě ruce a tu zůstane vždy sláva jeho vzdor všem změnám vrtkavého vkusu obecenstva nezměněnou. Co nad to psal, stalo se obětí času; ano i sonáty jeho pro čtyry ruce jeví nejen jakousi prázdnotu myšlének, ale i — malé ovšem — nedostatky formy.*) Ano již tak hluboce byla v mysl jeho forma sonáty kořeny své zapustila, že nedovedl skoro ničeho napsati, aby nás to alespoň poněkud na ni neupomínalo. Každé capriccio jeho bere takorčka bez vůle tvůrcovy na se klasický onen ráz zamilovaných jeho komposic.

Čemu se u Clementiho dívíme, jest to, že ačkoliv skoro veškerého vývinu moderní hudby sám byl svědkem, sám nijak se nezměnil, a to, že byl nejen učitelem a theoretikem, ale i virtuosem a v skutku genialním skladatelem zároveň. Životopis tohoto znamenitého mistra jest ku podivu jednotvárným. Nikde ani stopy po vrtkavých změnách osudu, po bojích a katastrofách rozličných; aby ale nebyl vši romantiky prost, vymyslel si někdo historku o jakémisi únosu — ale to je jenom pikantně vymyšleno, a nic víc.

Tolik víme, že Clementi vedl život úplně spřádáný a pohodlný, že byl bohat a ještě u vysokém stáří svém velmi čilým. Někdy ovšem zdálo se, že pro samé obchody a pro astronomická prý pozorování ustal na čas od svého povolání uměleckého, ale to bylo jen na čas, a někteří tvrdí, že prý právě v dobách těch v tetěž míře byl pilným skladatelem jako v prázdných chvílích. Clementi žil v době — od polovice 18. až do druhé čtvrtiny 19. století — která co do světoborných událostí směle může se postavit po bok kterékoliv jiné éře dějin světových; přestál velké převraty nejen státní a sociální, nýbrž i mocné převraty náhledů a vkusu moderního světa, ano meškal časem i v hlavních dějištích těchto převratů, v Londýně, Paříži, Petrohradě a ve Vídni — ale jeho skladby nijak nenesou na sobě ráz všelikých

*) Podobně i Haydn nebyl s to, napsati řádné kvinteto, i říkával, že mu čtyry nástroje úplně vystačují.

změn vrátké této doby. S vytrvalostí železnou přilnul k stálé formě svých sonát, maje na mysli jen čistotu a ryzost formy této a krásu hudby „absolutní.“ Pouze změny rozličných škol hudebních za jeho skorem padesátileté činnosti nemohly na díla Clementiho zůstatí bez účinku. Ale rozdíl starších a novějších prací jeho jest nepatrný, uvážíme-li, jakých převratů v světě hudebním zažil. Když se Clementi narodil (1752), žil Haendel, a když umřel (1832) odpočívali Beethoven a K. M. z Webrů několik již let v chladné zemi. Když Clementi poprvé vystoupil, byl Mozart ještě chlapcem a Haydn pouze v užších kruzích známým skladatelem; a při smrti jeho vyšel první sešit Mendelssohnových „Písní beze slov“ a ouvertura téhož ku Shakespearovu „Snu noci svatojanské“ byla již skoro půl desetiletí majetkem hudebního světa.

V okolnosti této hledati dlužno příčinu, že ačkoliv Clementi sám v povaze své nijak se nezměnil, pozdější sonáty jeho od starších poněkud, a to hlavně co do technické stránky se liší. Chronologicky lze vřaditi je do tří skupení.

Z počátku psal Clementi dle starovlašského vzoru, jenž více hleděl k parallelismu neb k protivě jednoduchých melodií, než k jich spracování thematickému. Podobné těmto jsou dřívější díla Haydenova. U Beethovena již nenalzáme jich. Učitelé Clementiho byli ještě většinou stoupenci staré školy vlašské a vzory mu byli Corelli, Scarlatti a Haendel. Čím více pak stýkal se s mistry i jiných zemí, tím stával se sloh jeho vybroušenějším a významějším; v Londýně sešel se s „galantním“ J. Kryštofem Bachem, jenž ale patrně neměl na něho vlivu žádného. Naproti tomu tím rozsáhlejší vliv na díla jeho měl styk s Mozartem a Haydenem. Tu teprvé naprosto odvrátil se od původního slohu svého a vzorem při dalším komponování byla mu forma sonáty v Němcích obvyklá. Dokladem k tomu necht jsou sonáty op. 7. až 11. jež r. 1781 ve Vídni složil. Ačkoliv v dobu tu spadá kulminace umění Clementiho, nezůstal předce této formě, již byl tolik svěžích a klasických myšlenek předce, věrným; v pozdním stáří svém — alespoň poněkud — stal se totiž stoupencem školy romantické. Svědčí o tom větší množství nahromaděných, sentimentálností páchnoucích modulací a častější i širší užívání melodií, což někdy na Beethovena, ba mnohdy i na Spohra a Webra upomíná. Ano i přísná forma sonáty starému mistru v posledních dobách života jeho zdála se býti poněkud těsnou, obmezenou. Ve své h-moll sonátě (op. 40) snaží se, podobně as jako Beethoven, rozlomití pouta, tížící ducha jeho, což jej přímo vedlo v říši romantismu; v sonátě a-dur (op. 50, I.) napsal na místě druhé věty piecu, složenou z dvou podivuhodných vět (adagio a andante), kteráž nám temným svým šerem a mysteriosní svou povahou živě připomíná poslední díla Beethovena a poněkud i Šeb. Bacha. Ještě patrnější stává se věc ta ve velké f-moll-sonátě jeho, kde nepopíratelně nastupuje ve šlépěje Beethovenovy. Ano Clementi dal se tak daleko svěsti, že komponoval sonátu s názvem: „Di-

done abbandonata“, dle níž Fr. Rochlitz disposici k svému monodramatu „Dido“ napsal. Introdukce tohoto díla jest nadepsána „Largo patetico“, první věta „Allegro con espressione, deliberando e meditando“, dále „Adagio dolente“ a finale „Agitato e con disperazione“; ignorujeme-li naprosto, co tu každé větě předešlo, nezbyvá z celé té „programní“ hudby nic, naopak vyloupne se z díla toho ryzá forma sonaty, imponující mistrnou svou architektonikou, plná heroické vášně. (Pokračování.)

Z ciziny a Rakouska.

** Pověst o skvělém úspěchu provedení R. Wagnera „*Meistersingrů*“ v Kolíně n. R. došla i do Bruselu, odkudž prý všickni professoři tamnější konservatoře si k osmému provedení díla toho v Kolíně místa v divadle zamluvili.

** *Rob. Šumana „Genovefa“* byla v král. divadle ve Wiesbadenu provozována.

** Na divadle „*des Variétés*“ v Antwerpách s dobrým úspěchem se dávala nová opera J. Mertense, profesora na tamnější škole hudební, s názvem „*Thekla*“.

** *Offenbachův „Orfeus“* provozován byl v Paříži na divadle „*Gaieté*“, jehož ředitelem jest skladatel, částečně přepracován a líbil se; mimo mnohé balety a jiné nové vložky jest i ouvertura nová.

** *Orkestr* dvorní opery vídeňské jest vskutku orkestr „statečný“; obdržel 70 jeho členů — novou medaili válečnou.

** *Fr. Liszt* koncertoval opět k dobročinnému účeli a sice pod protektorátem kněžny Esterházyové v Šoproňi.

** Proslulá pí. *Klára Šumanová* onemocněla na rheumatismus a nemůže tudíž vydati se na obmyšlenou cestu uměleckou.

** *Ant. Rubinstein* zdržev se ve Vídni a v Lipsku, vrátil se opět do Petrohradu.

** Americký časopis „*Milwaukee Herald*“ stěžuje si na obecenstvo v divadlech, kterak prý neustálým louskáním ořechů a podobnými nezpůsoby ostatním posluchačům umělecký požitek kazí. Jinde zas obecenstvo s patrným zalíbením někdy i uprostřed prvního jednání teprv s nemalým lomozem na místa svá se ubírá. Nebylo by těžko uhodnouti.

** *Primarius vídeňské dvorní opery* měl vždy tu privilej, že sedal na stoličce povýšené. Nedávno však stěžoval si na to jistý kavalír, jehož očím pan primarius u svém vyvýšení v cestě stál, a tento jednoho večera nohy sedadla svého k velkému překvapení a zármutku našel — uříznuty, což prý z vyššího rozkazu se událo.

** *Subvence* pro divadla pařížská na rok 1875 vládou Francie takto jsou povoleny: pro velkou operu 800.000 franků; Théâtre français 240.000 franků; Opéra comique 140.000 fr.; Théâtre lyrique 100.000 fr. a pro divadlo Odéon 60.000 fr.

** *Ve Filadelfii* řídil pianist Bonavic novou svou operu „*Nevěstu Messinskou*“ s dobrým výsledkem. Libretto pracoval Dr. H. Miller dle Šillerova známého dramatu.

** *Obec Lyonská* povolila na obnovení divadla *jeden milion franků*. — U nás na přestavění a zvětšení divadla německého povoleno as 40.000 zl., kdežto naše české divadlo stísněno a obmezeno na „prozatímní“ domek na nábřeží.

** *Ve Vlaších* dokončeno právě opět několik nových oper. Jsou to „Ascanio“ (Emilio Bozzano), „Lorenzino di Medici“ (maestro R. Marengo), „Marinlizza“ (Cortesi), „Marchese Taddeo“ (Sebastiani), „Anna di Devara“ (maestro Zelioli) a — mnoho jiných. Úžasná plodnosti!

** *Gounodova opera „Mireille“*, již skladatel pro Adelinu Pattio-vou částečně byl přepracoval, dávala se se skvělým výsledkem v Petrohradě.

** *Ve Výmaru* připravuje se k úmrtnímu dni Goetheho jeho „Faust“ s hudbou kapelníka Ed. Lassena. Kus ten vyplní dva večery.

** *Gounod* otevřel v Londýně řadu koncertů, v níž provozovati se mají pouze jeho práce. V prvním tom koncertě mimo mši provedena byla hudba jeho k Barbierově „Jeanne d'Arc.“

** *V Amsterodámu* zemřel před nedávnem jeden z nejnadanějších žáků Joachima, J. z Graanů, stár jsa teprvé 22 let.

** *V Wildesheimu* v komorní zábavě pánů Nicka a soudruhů provozováno nové klavírní kvinteto mistra Brahmsa; téhož smyčcové a-mol kvarteto provozováno ve Vratislavi.

** *J. Raffa* klavírní kvinteto ve spolku umělců v Kolíně n. R. a klavírní trio téhož skladatele s výborným úspěchem se potkaly v zábavě hudebního spolku v Eisenachu.

** *Prof. J. Joachim* obdržel od velkovévody Badenského rytířský řád „zähringského lva“ I. třídy.

** *Scaria*, basista dvorní opery vídeňské, hodlá pohostinsku vystoupiti v Linci a v Elberfeldu.

** *V král. národním divadle v Mnichově* byly v měsíci lednu následující opery provedeny: „Dáblův podíl“ (Auber 2 krát), „Orfeus a Euridyka“, „Iphigenia v Aulidě“, (Gluck), „Faust“ (Gounod) „Nocleh v Granadě“ (Kreutzer) „Zvonek poustevníkův“ (Maillart), „Sedmero krkavců“ (Jos. Rheinberger), „Lazebník Sevillský“ (Rossini) „Zakletý Holanďan“, „Lohengrin“, „Tannhäuser (R. Wagner), a „Čarostřelec“ (K. M. z Webrů).—

** V roce 1873 byly v *Paříži* nově provozovány: 1 vážná opera, 21 komických, 24 buffo-oper. Paříž má nyní 56 divadel a 104 café-chantants. 10 podnikatelů divadel ohlásilo v roce 1873 bankrot.—

** Na dvorním divadle ve Výmaru vystoupil dne 27. ledna jako „Stradella“ poprvé nový tenorista *Candidus* z Nového Yorku, s takým úspěchem, že byl ihned na rok pro tamní operu angažován, hlavně pro krásný a objemný svůj hlas.—

** Spolek pro pěstování církevní hudby v *Starém Lerchenfeldu* u Vídně, jenž již po 12 let blahodárně produkcemi, hlavně provozováním oratorií působí, rozesílá právě výroční svou zprávu. Protektorem spolku jest hrabě F. Kolovrat-Krakovský, artistickým ředitelem chvalně známý J. A. Rotter; účinkujících členů jest 88.—

** *Z Mitrovic*. (Pův. zpr.) Dne 22. t. m. uspořádal zdejší „srbský církevní zpěvácký spolek“ besedu pěveckou a taneční, kteráž opětně podala důkazu, jak statečně jednota vedením výtečného svého sbormistra Slavoljuba Lžičaře kráčí ku předu. Z programu jmenujeme zvláště mužské sbory „Na moru“ od Davorina Jenka a „Rodu“ od Sl. Lžičaře, dále „Slavija“ píseň pro barytonové sólo a mužský sbor od Hynka Vojáčka.

Kronika zpěváckých spolků a hudebních jednot.

** *Z Tábora*. (Pův. d.) Zdejší zpěv. spolek na novo osvědčil, že mu jde opravdově o pěstování umění hudebního, kterému zjednáva svými produkcemi a občasnými koncerty v městě našem vždy širší půdu; od snadnějších sborů a písní, s jakými před 14 roky skromně začal, pokračoval ve svých produkcích, jichžto do roka 6—8 dává, statně dále a maje v čele vždycky muže obětavé i horlivé, kteří vytrvale za určitým cílem krácejí, zmohl se od té doby i na slušné koncerty. V posledním čase zkoušel to již také s operními úryvky a letošního roku odvážil se již i na celou operu. Uznání zasluhuje však, že přihlíží spolek především k skladbám domácím, maje pokaždé nějakou českou novinku na programu, tak že se zdejší obecenstvo seznamuje s naší domácí literaturou. Že pak spolek se snaží nám i osvědčené umělce ve svých koncertech a větších produkcích předvésti, jest rovněž chvalitebné, protože se tím povzbuzují a tříbí mladší síly domácí. Tak i těmito listy oznámená již produkce, kterou spolek odbýval dne 8. února, seznámila nás opět se skladbou domácí, s roztomilou to Blodkovou operetou „Ve studni“, na jejíž provedení spolek veškeré své síly vynaložil. Výsledek přestihl v každém ohledu všechna očekávání a získal spolku v městě všeobecného uznání. Jako ochotníci divadelní pěstují odbor dramatický, tak máme nyní naději, že bude spolek zpěvácký pěstovati i snadnější operetky; sil jest tu ovšem méně po ruce, nežli u pouhé činohry — avšak i hosté mohou vypomoci. Měť sice též při tomto představení co host v úloze „Janka“ spoluúčinkovati pan Karel Čech, člen opery pražské, což by bylo arciť efekt celého představení nemálo zvýšilo a zdejší hudební kruhy v téže míře osvěžilo, jako když před nedávnem se zdejšími ochotníky spoluúčinkovati slíbila a skutečně potom i hrála perla pražského divadla — paní Malá. Bohužel, však p. Čech pro silný chrapot, jenž mu po celý týden i na pražském jevišti nedal účinkovati, nemohl k nám zavítati i musela proto operetka výhradně domácími silami provedena býti. Úlohu „Janka“ převzal p. Karel Barta a to se slušným výsledkem, tak že obecenstvo, jež divadlo ve všech prostorách naplnilo, uznávajíc jeho ochotu, odměnilo jej hlučným a zaslouženým uznáním. Celé představení Blodkovy operetky učinilo i přísnějším požadavkům za dost, zejména úlohy „Veruny“ a „Lidunky“ slouží slečnám Pfeiffrové a Šimákové k veliké cti; byly obě dobře disponovány a zpívaly s uznání hodnou korektností. Pan Šrámek — v úloze „Vojtěcha“ nezdál se být dosti při hlase; za to se držely sbory statečně a zejména sbory ženské šly precizně. Souhra byla vesměs

dobrá a svědčila o pilných zkouškách a obezřetné správě; průvod na piano hrál s osvědčenou dovedností p. Bolech a obrátil na sebe pozornost veškerého obecnstva při „východu měsíce,“ kdežto nápodobuje elegantním způsobem hru na harfě doprovázel za scenou na harmonium hrajícího p. Pavláška. — Pan. J. Pfeiffer sbormistr zpěváckého spolku, řídil celou operu a získal sobě tímto rozsáhlým podniknutím, nedav se nižádnými překážkami odstrašiti, všeobecného uznání. Účinek operety byl takový, že jde městem všeobecně hlas, aby zpěvácký spolek rozkošnou tuto národní operetku co nejdříve opakoval.

Zprávy z Prahy a z venkova.

* *Koncerty.* Letošní suchopárná saisona koncertní v uplynulém týdnu oživena byla pojednou třemi koncerty jakosti nejlepší, jež zdají se býti mnohoslíbenými předchůdci celé povodně postních koncertů nejen samostatných nýbrž i bohužel oněch nevyhnutelných dobročinných, jež snáší obecnstvo pražské s pravou stoickou trpělivostí, jako nějakou již předurčenou „metlu boží.“ Ostatně podotýkáme a to zajisté s nemalým vnitřním uspokojením, že konečně počínají v novější době jindy nezbytné koncerty dobročinné vycházeti z módy, takže tvoří nyní pouze skrovnou menšinu v poměru k „samostatným“, kdežto v nedávných ještě dobách, poměr ten byl opačným. Úkazem tímto potěšitelným získá nejen obor čistě umělecký, nýbrž i dobrá pověst hudební metropole naší. V program samostatného koncertu nevloudí se tak snadno všelijaká pleva hudební, — o to vede zajisté vždy péči umělecký vkus pořadatele samého; sem přístupu mají jen osvědčení mistři z doby starší a z mladší doby jen ti velenadání, kteří odvážiti se mohou v zápas čestný bez rozpakův. Tak zasluluje především veškeré chvály závažný obsah programu koncertisty p. Karla Slavkovského, jež koncertem svým dne 21. února v konviktě uspořádaným nové v obecnstvu pražském obliby získal a chvalnou pověst svou co dokonalý virtuos na pianě hlavně v ohledu technickém valně upevnil. Od S. Bacha až na Liszta, zastoupeny jsou tu všechny směry literatury klavírní ovšem poněkud v pestré směsici. V čele programu skvěla se fulminantní sonata op. 49 od C. M. Webra, kterou provedl koncertista s bravurou i elegancí vší chvály hodnou; zvláště provedení první (allegro feroce) a poslední věty (presto) slušno vřaditi na stupni pravé dokonalosti stojící. Bach byl zastoupen monumentální stavbou hudební totiž „předehrou a fugou do cisdur“, Beethoven něžným „Andantem“, Mendelssohn „scherzem à capriccio“, Šuman dvěma drobotinami: skladbou fantasijní „Vzlet“ a „e-dur noveletkou“ op. 21; Šubert lahodným „Andantinem“ z „Moments musicals“, Chopin „g-mol baladou“ a konečně Liszt dvěma transkripcemi: skladbou N. Paganini-ho „la campanella“ a svatebním pochodem

a plesem rusalek ze „svatojanské noci“ od Mendelssohna. Koncertista přednesl zdárně všechny tyto skladby s hojnou po každém čísle pochvalou četně shromážděného obecnstva; zvláště pak vynikal přednesem skladby Bachovy a Lisztovými transkripcemi mimo zmíněnou již sonatu Webrovu, zkrátka všude tam, kde jednalo se o vítězné přemahání třeba nejsmělejších technických obtíží. V oněch skladbách, kde technika klavírní není vlastním účelem, nýbrž jen prostředkem ku cíli tím krásnějším a úchvatnějším, nepodařilo se Slavkovskému úplně vniknouti v jádro skladby, vžiti se v pravou poetickou intenci skladatele a udeřiti na pravou strunu v srdcích posluchačstva. V kategorii výkonů méně podařených počítáme: střední větu (andante con moto) z Webrový sonaty, Beethovenovo „andante“, Šubertovo „andantino“ a hlavně Chopinovu čarokrásnou „baladu“. Skladbám, jež ovládány jsou pobobnou (něžně sentimentální či temně velebnou) náladou, zejména pak kouzelné říši zvucími plameny rozvášněných skladeb poety Chopina měl by se Slavkovský vždy raději vyhnouti. Není možno, aby každý ve všem stejně vynikal: tak je Slavkovský znamenitým mistrem v klavírní technice, jenž nenajde tak snadně sobě rovného — to dokázal dosti zřejmě na Bachovi a Lisztovi. Nechtě tedy uchýlí se klavírní ten mistr v obor již přirozeným nadáním mu vykázaný, nechtě omezí se třeba jen na jediný obor Liszta a stoupenců jeho a skvělé vítězství na celé čáře jej zajisté nemine. Vždyť máme mezi virtuosy mnohé vzácné speciality; tak známe ku př. jen výhradní Chopiniany, kteří v jiném oboru nijak zdomácniti nemohou — proč bychom tedy v stejné účtě neměli výhradní Lisztiany?

Mezi jednotlivá oddělení klavírních piec vřaděny byly jednotlivé písně: od Loeve-ho, R. Franze a od našich komponistů Zd. Fibicha a Ant. Dvořáka, jež vesměs se známou precizností a vzletem ducha pro krásu pravou nadšeného přednesla koncertní pěvkyně pí. Procházková, rozvinuvší v plné kráse veškeré přednosti vybroušené školy své. Jak známo, jest Jindř. Pech zpěvním mistrem výtečné pěvkyně této. P. Cantani, řiditel orchestru českého divadla, zahrál s virtuosní technikou pověstnou a bohuchvála již s dostatek otřepanou piecu Ernstovu „uherké písně s variacemi pro housle“ ku neobyčejné spokojenosti obecnstva.

Dne 22. února uspořádala konservatoř jako obyčejně obratným řízením řiditele p. Josefa Krejčího první svůj postní, celkem pak v letošní saisoně třetí koncert za solového působení nově jmenovaného profesora flétny na zdejší konservatoři p. Arnošta Jenče s programem celkem dosti pozoruhodným: neboť Beethovenova druhá symfonie (d-dur) patří (a to zajisté neprávě) k oněm skladbám velmistra tohoto, jež jen pozřídka se v koncertech větších provádí; myslím tedy, že velká část obecnstva uvítala příležitost tuto ku poslechnutí této jasně prů-

hledné, bezstarostně veselé, slunečními paprsky radosti takřka protkané symfonie s nelíčenou radostí. Toto číslo jakož i solová píecka pro flétnu byly zejména oněmi přitažlivými body, jež dovedly shromáždit v těsném pro větší orchestr sále konviktském dosti četné obecnostvo. P. Jenč hral koncertní číslo skladbu to od Tulona, s elegancí a pružností v technickém ohledu velmi chvalnou; ton jeho jest velký, pevný, čistý a především ušlechtilý, přednes promyšlený. Známa meditace na Bachovo preludium (č. 1. c-dur temperovaný klavír) upravena pro malý orchestr od K. Gounoda a Mendelssohnova ouvertura k „Ruy Blas“ provedeny jsou až na některé nepatrné poklesky v nástrojích dechových uspokojivě. Ředitel Krejčí byl téměř po každé píeckě bouřlivě volán.

Sl. *Lilly Strikova*, která v minulých již letech získala si v obecnostvu pražském zdárným spoluúčinkováním při koncertech nemalé sympatie, vystoupila letos poprvé v samostatném koncertě dne 24. února v konviktě a dokázala příliš jasně, co všechno zmůže píle i vytrvalost ve spojení s bohatým nadáním přirozeným a výtečnou, veskrz svědomitou na základě zdravém spočívající školou. Mistr její, dr. Procházka s hrdoostí zajisté při této žákyni pohlížení může na výsledky paedagogické činnosti své: neboť ve vzdělání pianistickém mladé této umělkyně není, jak to obyčejně nacházíme při mladších silách výkonných ona přístupnější stránka na ujmu druhé vyvinuta, nýbrž vše pojí se tu ku ladnému celku, který vždy jen dojem krásy činiti může. Stránka technická stojí tu na stejné výši se stránkou duševního pojetí a ponoření se ve skladbu právě přednášenou. Že bohužel málo jest učitelů takových, kteří by hned záhy ukazovali žákům svým jediné pravé cesty ku pochopení vnitřního života té které skladby, nýbrž že většina spokojuje se pouze s vyvinutím stránky technické, — úkaz tento neblahý jest dostatečně znám. Jedině souměrným pěstováním obou těchto stránek budí se cit i vkus umělecký a tak možno docíliti dobrý výsledek jak nejlépe to vidíme na sl. *Strikové*. Již program její byl interessantně sestaven pochodem historickým od Scarlattioho a Haendla přes Beethovena, Mendelssohna, Chopina až k Lisztovi. Všechny píecky se jí zdařily bez nejmenší poskvrny: zvláště Haendlovo „thema s variacemi“ a Mendelssohnovo „scherzo capriccioso“ byly výkony na stupni pravé dokonalosti stojícími. C bouřlivý potlesk nadšeného obecnostva dělily se s koncertistkou ještě dvě síly umělecké a sice koncertní pěvkyně pí. M. Procházková a houslista p. Böh, jež přednesl s koncertistkou Beethovenovu sonatu op. 23, Wagnerův „list do památníku“ a Raffovu „Kavatínu“ s elegantním vedením smyčce a tonem ačkoliv ne právě velkým a mohutným, předce celkem velmi ušlechtilým. Pí. Procházková těšila se výtečné dispoziční hlasové, zpívala z plné duše a uchvátila obecnostvo tak, že na jeho bouřlivou žádost přidati musela ku písním v programu ustanoveným (dvě od dr. Mayera a české národní písně) ještě vlašskou rozmarnou kanzonetu.

X.

* V úterý dne 3. března o 5. hodině odpolední uspořádá výtečný pianista *L. Breitner*, v sále Žofinském samostatný koncert, jež vřele doporučujeme přízni hudby-milovného obecnostva pražského. — Druhý den na to koncertuje slovatná *Mary Krebsova*.

* K domácím pianistům, kteří v letošní sezoně hodlají samostatným koncertem vystoupiti, přidružuje se také velenadaná sleč. *Helena Röslerova*, kteráž jak známo studia svá dovršila u mistra A. Rubinsteina.

* Ctěný náš spolupracovník p. dr. *Otokar Hostinský*, jež dosud také co nejčestněji zastával úřad referenta uměleckého v „Pokroku“, odeběře se tyto dny na venkov, přijav u jedné rodiny šlechtické výhodné místo vychovatelské. Hodlá svých prázdných chvil věnovati nyní hlavně dokončení svého většího díla o „esthetice hudby“ i připraviti k tisku výtečné své pojednání o „hudbě programní“ (v loňském ročníku „Daliboru“ uveřejněné) jazykem německým, jsa k tomu z několika stran vybídnut. Před jeho odjezdem uspořádali mu četní jeho přátelé banket na rozloučenou, v němž mimo několik přátel umění četně se účastnili umělci hudební, literáté a žurnalisté.

* Sl. *Huttaryova*, známá již obecnostvu pražskému z několika pohostinských her na našem jevišti, engažována jest tyto dny ku kr. z. divadlu českému co „subretní“ zpěvačka. Těšíme se z akvisice této, očekávajíc v nadané zpěvačce vydatnou posilu a příjemné osvěžení našeho personálu zejména co se týče naší operety.

* Ředitelství kr. z. divadla českého vyjednává se skladatelem Offenbachem stran téhož operety „I braccieri“ („Pytláci“), kterouž hodlá získati pro letní divadlo

* Skvostná a vevzácená sbírka hudebních nástrojů důst. pana děkana Kyšperského *P. Antonína Buchla*, kteráž na loňské výstavě vídeňské velkou na se obracela pozornost, stala se velkomyslnou štědrostí šlechtetného dárce majetkem musea kr. českého, kdež stkvíti se bude po vše časy co skvělý pomník dlouholeté horlivosti a vzácné obětavosti dárcovy. Zajisté že s námi veškerý hudební svět český souhlasiti bude, vyslovujeme-li na tomto místě důstojnému p. děkanu za veliké toto obohacení hudebních sbírek našeho musea díky nejvřelejší. Kéž by šlechtetný jeho příklad našel hojně následovníkův!

* *P. Eduard Nápravník*, kapelník carské opery v Petrohradě, zaslal nám pro přílohy „Dalibora“ některé vlezajímavé úryvky ze své velké opery „Niže gorodci“, které ctěným svým odběratelům neopomineme sděliti.

* *P. Paleček*, člen carské opery Petrohradské, mešká od čtvrtka v Praze, zastaviv se zde u své rodiny na cestě do Oděsy a do Kieva, kdež bude koncertovati. V květnu b. r. jak jsme již sdělili, zpívá společně s slovatnou altistkou paní Lavrovskou v Miláně v divadle „La Scala.“

* *Koncert* ve prospěch nadace pro chudé právníky odbývá se v neděli dne 1. března o 12. hod. pol. v sále žofinském. Sdělujeme tuto podrobný program: 1. Ouvertura k zpěv. „Ferdinand Cortez“ od Spontiniho. 2. Koncert od Chopina (E-mol, II. a III. věta) předn. sl. Marie Seydlova. 3. Recitativ a arie z Haendlovy zpěv. „Rinaldo“ zpívá sl. Cachova. 4. Koncert pro housle od

Vieuxtempsa (D-mol, I. a II. věta), přednese sl. Terezie Seydlova. 5. Orkestrální fantazie dle Máchova „Máje“, slož. Fr. Skuherský (poprvé). 6. a) Romance (fis-dur) od Šumana, b) Gavotta od Silase, c) Valse caprice od A. Rubinsteina, předn. sl. Marie Seydlova. 7. a) „Au printemps“ od Gounoda, b) „Rybářka“ od Meyerbeera, c) České národní zpívá sl. Emilie Bubeníčková. 8. Melancholie od „Hellmesbergra“ přednese slečna Ter. Seydlova.

* Sl. Sittova, bez odporu jedna z nejpřednějších sil naší opery, zvolila si k příští své benefici (3. března) Rozkošného „Svatojanské proudy“.

* Z „Umělecké besedy.“ Co se v „Umělecké besedě“ utvořil kruh mladých hudebníků, berou dychánky na se rozhodně hudební ráz. Kruh tento seznamuje obecenstvo s mnohými dobrými a nadějnými silami jak výkonnými tak skladatelskými ze svého středu. K poslednějším patří především pan Holý, jehož písně vynikají jak mladistvě poetickým vzletem tak vyrovnaným souhlasem hlasu zpěvního s průvodem klavíru. Upřímně bych mu ale radil, aby budoucně své písně nesvěřoval pěvci kusa hlasu nemajícímu. Vedle p. Holého vystupuje se slušným výsledkem p. Havránek co skladatel. Co výkonní vynikají pánové Havránek, Jiránek. a Jos. Klička. V dýchánku dne 20. února vystoupil umělec na harmoniu pan *Hypolit Heřmánek* z Jindř: Hradce, chovane c ústavu slepců na Hradčanech. Seznali jsme v něm statečného umělce, hra jeho jest vytríbená, přednes cituplný, jemně odstiňovaný, i volba skladeb svědčila o dobrém vkusu umělcově. Variace od Dratha, veskrze ve čtyřhlasu spracované vyznamenávají se jakýmsi klasickým klidem, a nečinily tudíž na obecenstvo příliš pivo a jídle patričný dojem. Lépe již účinkovaly na obecenstvo dvě písně od Mendelssohna op. 72, z nichž zvláště první dostalo se panem Heřmánkem velmi oduševněného přednesu. Jak elektrická jiskra účinkovala fantazie na české písně, skladba to vlastní, o níž se již loňský „Dalibor“ s pochvalou zmínil, a kterou pan skladatel dle doslechu tiskem vydati hodlá, tak že se stane i širšímu obecenstvu přístupnou. Část této fantazie musela se opakovati. K závěrku přednesl umělec adagio ze sonaty pathétique od Beethovena. Mezery vyplňovaly slušně zpěvy a deklamace. Umělecká beseda zachová zajisté pana Heřmánka za příjemný ten večer u vděčné zmínky. —r.

* Z *Pardubic*. Paní Božena Jahnová, na slovo vzatá umělkyně, jižto přičisti dlužno velké zásluhy o povznesení hudebních našich poměrů, uspořádala zde dne 22. t. m. za spoluúčinkování sl. Hildy Krausovy a Fanny Vaňkovy, pp. prof. Heše, Z. Wintera, J. Řeháka a P. Militkého a pěveckého sboru študujících koncert, jenž se potkal s výtečným úspěchem. Paní koncertistice dostalo se všestranného uznání za nevšední pochoutku, kterouž nám uchystala. Čistý výnos věnován byl na opravu varhan ve školním chrámu.

Z *Plzně*. (Pův. dop.) Ctěný pane redaktore! Uveřejnil jste laskavě ve Vašem listu program ku koncertu v neděli dne 22. t. m. ve prospěch nár. divadla zde uspořádaného; prosím, račte dodati k tomu též zprávu o výsledku koncertu. Bohatý program staví koncert ten

zajisté mezi vynikající umělecké podniky a většinou výtečné provedení jeho i rozhodného úspěchu mu získalo — ne však na venek, neboť vzdor programu a jak z předu dalo se očekávat dle zúčastněných sil uměleckých, vzdor úspěšnému provedení jeho, nedostalo se koncertu návštěvy příliš četné; ani podnět vždy působivý, který již nejednou každého k obětavosti na penězích, na pohodlí atd. pohnul, dostavení národního divadla, ani ten nebyl dosti silný, aby byl pohnul dostatečný počet vlastenců, odeprítí sobě všední pohodlí: obědvati přísně o 12. hod. polední. Neboť, divte se, tak byla všeobecná výmluva proti navštívení koncertu, že položen byl na 11. hod. nedělního dopoledne! Tato nevšímavost, ano toto pohrdání snahami nezištnými, za krásnými i vznešenými cíly se nesoucími, trpkou bolestí naplniti musí ty, kteří obrali sobě za úkol, na tomto poli šířiti zušlechtění mysli i srdcí v našem národě. Ubozí umělci, ubohé umění a ty divadlo národní! vyť jste, jako to povržené, za mísu čochovice zaprodané prvorozenství ze starého zákona! Předce však byl dosti značný hlouček těch, kteří osvědčili, že v zájmu uměleckém a nár. není tak příliš těžko obědvati místo o dvanácté teprv o jedné hodině a kteří toto zařízení, poměry větších měst téměř přikázané, za vhodné uznali. — V koncertu samém zajímal především mohutně obsazený smíšený sbor, v němž všickni téměř solisté naší zpěvohry s právě uměleckou ochotou spoluúčinkovali. Důsledno, že sbor tím zvláštní zvučností vynikal. Ze sborů smíšených zvláště Pallovy „Jarní“ precizním a jemně nuancovaným přednesem vynikaly. Nejpěknější půvab našich koncertů, dámy smíšeného sboru, sešly se k tomuto koncertu zvláště četně; dostaloť se tím i Procházkově „Valašské nevěstě“ provedení úspěšného; vzletná první věta i nad míru něžná střední přednešeny byly s uchvacujícím výrazem. Z mužských sborů vynikaly i Pallův „Starý rek“ i Procházkův „Vracování se od milé“ bezúhonným provedením. Činíť tento tempem i rytmem a jemnou barvitostí nemalých požadavků na mužské hlasy, onen pak rozsáhlostí, žádoucí silou stupňování. Sbory, ač nečasto bývá slyšeti cosi tak mohutného a při tom ladného spolu, předce nebyly by rozehrály obecenstvo, kdyby nebyly v tom střídající se sola zjednaly pomoci. Hned první z nich: dueto z Glinkova „Život za caře“ vzletně přednešené členy zpěvohry sl. Sumovou a Proškem vzbudilo v obecenstvu živější ruch, kterýž postupem koncertu se stupňoval. Výtečný náš tenorista p. Trochlil zpíval nadšeně čarokrásnou píseň „Muzovu“ z Bendlovy „Lejly“ a sl. Bílkova, oblíbená primadona naší zpěvohry, dramatickým životem proudící scénu od Rubinsteina a jednu z kouzelných „perských písní“ téhož skladatele. Vrcholem solových zpěvů bylo okteto z „Lejly“ přednešené členy zpěvohry sl. Bílkovou a Sumovou, pp. Melicharkem, Krušinou, Proškem a Trochlilem, pak členy „Hlaholu“ sl. Pechovou a p. Slezákem. Přísným vedením hlasů zachoval skladatel skladbě své vzdor mnohohlasosti její předce úžasné průzračnosti a zde podařilo se pečlivým odstiňováním a povolováním hlasů jednoho druhému docíliti i rozmanitosti i stupňování nad míru působivého. Jediné instrumentální číslo, Nápravníkova fantasii na národní písně, hrála na slovo

vzatá naše virtuoska sl. Neubertova s obvyklou dokonalostí. Její jemný úhoz, brilliantní pasáže a přednes vřelý se zde vysoce cení; tenkrátě však bohužel utrpěla hra její tím, že jinak pěkné piano nedrželo ladění. Bodře a vzletně zakončen byl koncert Tovačovského s rbskými písněmi, přednešenými mužským sborem s průvodem piana a harmonia. Poslední z nich: „Mnogaja ljeta“! necht platí neunavné činnosti našeho Hlaholu na poli národního umění, jehož pěkným výkvětem byl koncert tento, jak programem svým, tak provedením jeho.

— *Z akademického čtenářského spolku.* Opera, kterouž p. V. V. Haussmann akadem. čten. spolku věnoval a k níž i libretto sám si sepsal, nazývá se „Rybář Radovid“. Pan Dr. Illner v Brně poslal témuž spolku vzácných hudebnin v ceně 20 zl. a p. K. Kejklíček, řed. kůru v Uherském Hradišti 4 výtisky velké klavírní své fantasie „Vzájemnost slovanská.“ Také pp. Kovařovič, tech., K. Nechvíle a J. Barák darovali akadem. spolku skladby dílem klavírní, dílem pro kvartet šmytcový, které budou pravou ozdobou knihovny hudebnin akad. čtenářského spolku. Všem laskavým dárcům budiž tímto vysloven vřelý dík.

Česká zpěvohra. 20. února: „Hugenoti“ (benefice sl. Paršovy) — 24. února: „Čarostřelec“ (benefice p. Vávry) 26. února: „První den štěstí.“

Tento týden byl opět bohatým co do provedení závažných prací operních. „Hugenoti“ i „Čarostřelec“ v novém nastudování podávají dosti patrný důkaz o zdárné i neunavné činnosti opery naší. První z jmenovaných oper vyvolila si dramatická naše primadona slč. Paršova ku své benefici a osvědčila se v choulostivé úloze „Valentiny“ co síla dostačující nejen pouze v pěveckém ohledu, nýbrž co síla, jež vlastní tvořivostí dodati dovede celé té rozvášněné postavě vlastního rázu i zajímavé barvitosti. Dueto v posledním jednání bylo nejskvělejším místem výkonu slečnina; za to byl právě v této situaci méně šťastným p. Souček co „Raoul“, jenž podobně jako beneficiantka efektuovati chtěl v onom místě hoření polohou hlasu prsového a nešťastnou náhodou nasadil nejvyšší ton poněkud sevřeně tak, že mu selhati musel. Proč nekryl hlas — což předpisuje snad Mayerbeer, že se fráze naznačená má vzíti plným proudem prsovým? Ostatně milerádi referujeme, že p. Souček právě v tento večer byl výtečně disponován a mimo naznačené místo že proved nesnadnou úlohu „Raoula“ velmi slušně. Slč. z Ehrenberků co „Marketa z Valois“, slč. Sákova co páže, p. K. Čech ml. co Marcel, p. Lev co Nevers a p. Kinský co St. Bris podali výkony výtečné. P. Šára zpíval „ratanplan“ velmi uspokojivě a s volným tonem. Sbory až na nešťastný dvojsbor v 3. jednání, jež zmeškali někteří choristé, byly výtečně nacvičeny a šly precizně a ohnivě.

Mnohem skvěleji zdařilo se představení „Čarostřelce“ v čestný večer lyrického tenora našeho p. Vávry,

jenž co „Liborin“ provedl úlohu svou s obvyklou svědomitostí a s patrným nadšením pro věc samu. Dámské výkony nevydrží přísnější měřítko: slč. Paršova se v hypersentimentální povahu „Agaty“ nedovedla vzíti; byla až mrzutě ledovou.

Již poněkud těžký charakter hlasu jejího není přiměřen jaksi zvláštní té něžné, nadvzdušné poetické postavě Agaty; zde nepomůže nic jiného než pečlivější promyšlení zpívaných slov, čímž se zajisté slečně mnohý detail lépe zdaří. Slč. Vávrova co zjev plný bujarosti a čiperného veselí učinila dojem velmi příznivý. Výkon p. Čecha ml. (Kašpar) byl přímo dokonalým, bezúhnným. Každá podrobnost tu promyšlena, celek souměrný zjev děsně démonický, vášeň neskrocená! Zejména velkou arii svou přednesl mistrně. Novým byl p. Mareš v úloze poustevníka, v níž rozvíjel krásný hlas svůj k nejplnější mohutnosti, přednášel delikátně a hrál volněji než jindy. Pokroky mladistvého pěvce toho jsou věru úžasné; záleží nyní na ředitelstvu samém, má-li se bohaté nadání jeho ještě skvěleji vyvinouti, což ovšem v první řadě docíliti lze co možná častým vystupováním v úlohách směru rozmanitého, jak seriousního, tak komického.

P. Stropnický provedl důstojně úlohu knížete. Dokonale secvičené sbory šly živě. Orkestr vedením kapelníka Smetany statečně si počínal. Již ouvertura byla ohnivě přednešena a uchvátila obecenstvo, jehož nadšení se průběhem večera ještě více stupňovalo, k bouřnému potlesku. Na konec ještě podotknouti musíme, že dosud se naše pěvecké síly nemohou jaksi s prozou spráteliti; i sám p. Čech jenž nejlépe ji měl nastudovanou, deklamoval ještě, často nepřirozeně, často jen s přízvukem konvencionelné dobráckým či přehnaně pathetickým. Každé slovo, jež vypustí „Kašpar“ z úst, jest úšklebek, jedovatý smích, drzé rouhání a pekelná ironie! X.

Listárna redakce.

P. J. Š. v L. Zpráva Vaše jest nám příliš málo věcna i nemohli jsme ji ve formě té upotřebiti.

Pp. dop. v Lublani a v Pardub. Upotřebíme příště.

Pánům ředitelům kůrů

uvádíme v známost, že v tisku se nachází nákladem naším: **Desátá slavnostní mše od V. E. Horáka.** Krámská cena obnášeti bude 5—6 zl. r. č. Páni odběratelé Dalibora, kteří se přihlásí nejdéle do konce března b. r., obdrží tutéž mši za cenu pouze **tří** zl. r. č.

Dále doporučujeme k svátkům velkonočním: „**Pašije**“ s českým i latinským tekstem. Cena 1 zl. 60 kr. „**Pange lingua**“ s českým i latinským tekstem, pro sopran, alt, tenor a bas upravil **V. E. Horák.** Cena 30 kr. r. č.

EM. STARÝ a spol. Karlova ul. č. 147-I.